

»EMU-riskerna viftades bort«

AV LISA BERGMAN

I veckan blev det klart att Grekland får ett räddningspaket värt 45 miljarder euro från EU och Internationella valutafonden, IMF.

Hur stämmer det här ekonomiska stödet överens med EU:s regelverk egentligen?

– Rent juridiskt är det möjligt att komma runt den »no-bail-out«-klausul som finns genom att hävda att ett medlemsland fått problem till följd av händelser utom dess kontroll. Fast det är inte alldeles enkelt att hävda i Greklands fall.

Harvardprofessorn Kenneth Rogoff varnade i veckan för att fler länder kommer att behöva liknande räddningsinsatser. Vad tror du?

– Risken finns, men Grekland är betydligt mycket mer illa ute än Spanien, Portugal och Irland. Spanien och Irland gick bägge in med avsevärt lägre skuldnivåer medan Portugal förmodligen ligger sämst till av de länderna.

Hur ser du på risken att Grekland eller något annat land skulle hoppa av på grund av att man ställer för höga krav från övriga euro-länder?

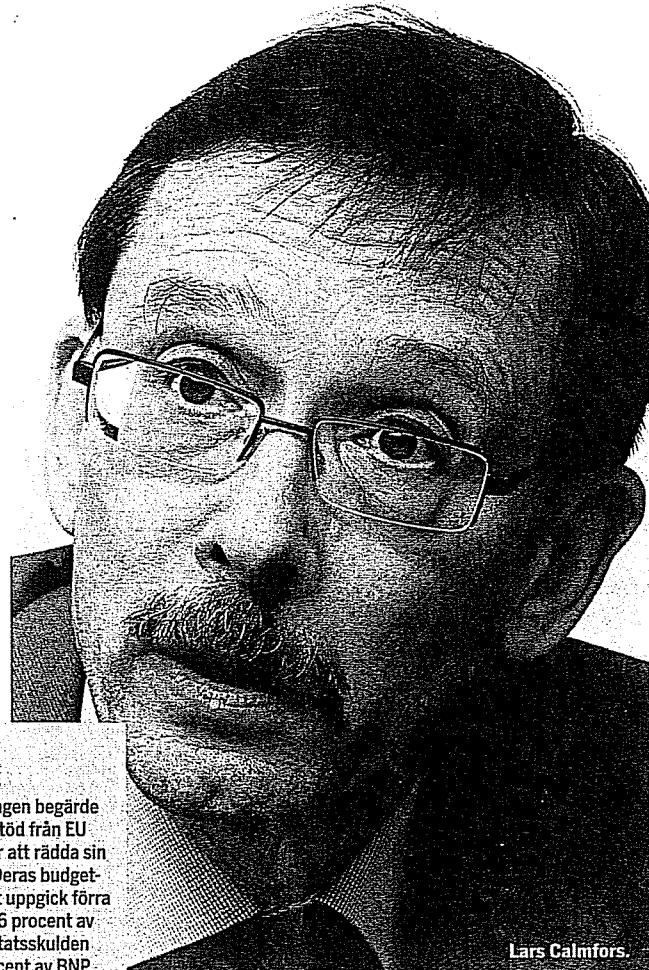
– Den risken bedömer jag som väldigt liten. Lockelsen med det skulle vara möjligheten att få fart på ekonomin genom en devalvering. Men då skulle finansmarknaderna omedelbart reagera med högre räntor, vilket bara skulle förvärra problemen i de offentliga finanserna.

Är risken snarare att Tyskland tröttnar på att låta tyska skattebetalare finansiera slapp finanspolitik i södra Europa?

– Det har jag också svårt att tro men det hänger förstås på de politiska reaktionerna i Tyskland. Snarare tror jag att de leder till att Tyskland ställer tuffare krav på grekiska besparingsåtgärder eller att räddningspaket krymps eller förhalas.

Skulle hela EMU-samarbetet kunna kollapsa?

– Jag tror inte det men det här visar att

Lars Calmfors.

Förra fredagen begärde Grekland stöd från EU och IMF för att rädda sin ekonomi. Deras budgetunderskott uppgick förra året till 13,6 procent av BNP, och statsskulden till 115 procent av BNP men växer raskt. Räddningspaketet omfattar lån på 45 miljarder euro och är tänkt att sjösättas i maj. I Tyskland har insatsen blivit inrikespolitik och förbundskansler Angela Merkel har krävt omfattande grekiska besparingsåtgärder.

det finns inbyggda risker i systemet, vilket vi varnade för redan i EMU-utredningen 1996. Alltför många EMU-entusiaster har viftat bort de här problemen, vilket nu straffar sig. Grundproblemet är att man inte hållit på de finanspolitiska

reglerna i stabilitetspakten och blivit för slappa. Tysklands och Frankrikes egen skuld i detta talas det väldigt lite om just nu.

Hur menar du?

– Regelverket urholkades redan 2005

för att det skulle passa Tyskland och Frankrike som då bröt mot reglerna. Förhoppningen då var att de finansiella marknaderna skulle straffa slapp finanspolitik med höjda räntor. Problemet är bara att finansmarknaderna i regel inte reagerar förrän det är för sent. Det gjorde de inte i Greklands fall heller. Risken med räddningspaketet är därför att det ger marknader signalen att det inte

är förenat med risk att låna ut till länder som missköter sin ekonomi.

Vilka blir de ekonomiska konsekvenserna av den här krisen för EU som helhet?

– Framför allt handlar det om de länder som har fastnat i ekonomiska bekymmer som har år framför sig av åtstramningar och hög arbetslöshet. Samtidigt får de länder som klarat sig hyfsat i krisen fördel av den låga euron som stimulerar deras ekonomier.

Och politiskt?

– Att vissa medlemsländer hamnar under andras förmyndarskap innebär stora påfrestningar för den europeiska integrationen. Därför hade det varit mycket bättre om bara IMF hade stått som långivare till Grekland.

Du har varit en moderat förespråkare för svenskt medlemskap i EMU. Ska vi inte vara tacksamma att vi inte

har infört euron i Sverige nu?

– Vi slipper ta ställning till om vi ska ge ekonomiskt bistånd till Grekland. För min personliga del tror jag fortfarande att fördelarna med ett medlemskap överväger på sikt. Vi behöver dock inte gå med av solidaritetsskäl. Greklands problem har de sopat till på egen hand och det är svårt att se varför vi skulle vara med och bekosta det.

Vad har du för tidsprognos för nya diskussioner om svenskt medlemskap?

– Jag tror knappast att frågan blir aktuell förrän efter nästa mandatperiod. ■